

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๑๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีอาญาที่ต้องห้ามปฏิภาณในปัญหาข้อเท็จจริง หากมีคำร้องขอจำเลยที่ขอให้ศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยปฏิภาณในปัญหาข้อเท็จจริง ปฏิภาณของจำเลยจะต้องห้ามมิให้ปฏิภาณหรือไม่

อำนาจในการสืบสวนกับอำนาจในการสอบสวน กฎหมายจำกัดอำนาจเจ้าพนักงานตำรวจให้กระทำเฉพาะในท้องที่ที่ตนประจำการเท่านั้น หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๖๘๒/๒๕๖๖

คดีข้อหาความผิดที่ต้องห้ามมิให้คู่ความปฏิภาณในปัญหาข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ปฏิภาณของจำเลยทำนองว่า พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองมีข้อพิรุธบกพร่องยังเป็นที่สงสัยตามสมควร จำเลยไม่ได้กระทำความผิดเท่ากับเป็นการขอให้ศาลฎีกาใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานแตกต่างไปจากศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เป็นปฏิภาณในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อไม่ปรากฏว่ามีผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ปฏิภาณ หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในปฏิภาณว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยตามมาตรา ๒๒๑ แต่มีเพียงคำร้องขอจำเลยที่ขอให้ศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยปฏิภาณในปัญหาข้อเท็จจริง เช่นนี้ปฏิภาณของจำเลยต้องห้ามมิให้ปฏิภาณตามมาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

อำนาจในการสืบสวนไม่มีกฎหมายจำกัดอำนาจเจ้าพนักงานตำรวจให้ทำการสืบสวนได้เฉพาะในท้องที่ที่ตนประจำการเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจย่อมมีอำนาจสืบสวนในท้องที่อื่นใดได้ตามอำนาจและหน้าที่ที่พระราชอำนาจจักร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗ ส่วนอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีอำนาจสอบสวนเฉพาะคดีที่อยู่ในอำนาจของตนตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ เท่านั้น แม้ร้อยตำรวจเอก ค. และดาบตำรวจ ร. เป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มิได้ประจำการในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง อันเป็นเขตพื้นที่ของการสอบสวน การสืบสวนในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานทั้งการติดตามจับกุมจำเลยของร้อยตำรวจเอก ค. และดาบตำรวจ ร. ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นการสืบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย การสอบสวนของพนักงานสอบสวนชอบแล้ว โจทก์มีอำนาจฟ้อง

คำถาม โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาขายที่ดินสัญญาใช้เงิน มีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นผู้ค้าประกันและจำเลยที่ ๒ จำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันหนี้ โดยมีคำขอท้ายฟ้องว่า หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้ยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๒ และทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน ดังนี้

หากศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสามชำระหนี้แก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระ หรือชำระไม่ครบถ้วน ให้ยึดทรัพย์จำนวนของของจำเลยที่ ๒ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๔๘/๒๕๖๖

จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาขายที่ดินเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หากผิดนัดยอมชำระเงินที่ได้รับจากการขายที่ดินสัญญาใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยโดยมีจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ คำประกันยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมและจำเลยที่ ๒ จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันหนี้ และมีข้อตกลงว่า หากโจทก์บังคับเอาทรัพย์จำนวนออกขายทอดตลาดได้เงินไม่พอชำระหนี้ยอมรับผิดชอบใช้เงินที่ขาดให้แก่โจทก์จนครบถ้วน โจทก์จึงเป็นทั้งเจ้าหนี้สามัญผู้มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินทั่วไปของลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๔ และเป็นเจ้าหนี้จำนองผู้มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองก่อนเจ้าหนี้สามัญโดยมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่จำนองด้วย เมื่อโจทก์ฟ้องโดยใช้สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวและมีคำขอท้ายฟ้องว่า หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้ยึดทรัพย์จำนวนของจำเลยที่ ๒ และทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน อันเป็นการฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องตามสิทธิที่โจทก์มีอยู่ ซึ่งแม้ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีเต็มตามคำขอท้ายฟ้อง แต่การบังคับคดีโจทก์ก็ยังคงอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๐ ที่ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ได้มาจากการยึดหรืออายัดหลายรายเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งคำอุทธรณ์นิยมนและคำอุทธรณ์นิยมนในการบังคับคดี ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาให้จำเลยทั้งสามชำระหนี้แก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้ยึดทรัพย์จำนวนของจำเลยที่ ๒ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสาม ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน ซึ่งมีผลเป็นการกำหนดขั้นตอนในการบังคับชำระหนี้ โดยให้โจทก์ต้องบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองก่อน เมื่อไม่พอจึงจะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามอันเป็นการพิพากษาให้โจทก์มีสิทธิในการบังคับชำระหนี้ไม่น้อยกว่าสิทธิที่มีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องมาแล้ว จึงเป็นการไม่ชอบ

พิพากษาแก่เป็นว่า หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระเงินหรือชำระเงินไม่ครบถ้วน ให้ยึดทรัพย์จำนวนของจำเลยที่ ๒ และทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน

คำถาม เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างไป โดยมีได้แจ้งให้ผู้รับจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวให้ทราบถึงประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจำนอง เป็นกรณีมีเหตุให้เพิกถอนการขายทอดตลาด หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๐๔/๒๕๖๖

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๑ เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดแล้ว การดำเนินการบังคับคดีให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ต้องแจ้งประกาศการขายทอดตลาดแก่บรรดาบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะขายนั้นให้ทราบด้วย บุคคลผู้มีส่วนได้เสียตามความหมายของมาตราดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ (๒) ให้ถือว่าบุคคลผู้มีทรัพย์สินหรือได้จดทะเบียนสิทธิของตนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาด ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมิได้แจ้งผู้ร้องซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่จำนองไว้แก่ผู้ร้องให้ทราบถึงประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว จนเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่ทราบวันขายทอดตลาดจึงไม่มีโอกาสเข้าสู่ราคาเองหรือหาบุคคลเข้าสู่ราคาเพื่อให้ได้ราคาตามที่ตนต้องการ ทั้งปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๑ เข้าสู่ราคาเพียงรายเดียวเสนอซื้อในราคา ๑,๗๒๐,๐๐๐ บาท ต่ำกว่าหนี้จำนองเป็นจำนวนมากและหลังจากผู้คัดค้านที่ ๑ รับโอนทรัพย์สินดังกล่าวเพียง ๔๓ วัน ผู้คัดค้านที่ ๑ ขายทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๒ ในราคา ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท และผู้คัดค้านที่ ๒ นำไปจดทะเบียนจำนองกับผู้คัดค้านที่ ๓ ในวงเงิน ๓,๕๔๓,๐๐๐ บาท ดังนี้ เมื่อการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีรวมทั้งต้องคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ให้เกิดต้องรับภาระหนักขึ้น การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองในราคาที่ต่ำกว่าเกินสมควรโดยไม่ให้ออกให้ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้จำนองเข้าไปรักษาประโยชน์ของตนเอง และเห็นได้ว่าต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๑ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ชอบที่ศาลฎีกาต้องมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดดังกล่าวและให้ขายทอดตลาดใหม่ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๕ วรรคสอง

คำถาม พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยว่าขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ดังนี้ โจทก์จะขอแก้ฟ้องได้หรือไม่ และถือว่ามี การสอบสวนความผิดข้อหาดังกล่าวแล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๙๘/๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายสาหัสและทรัพย์สินเสียหาย ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔, ๔๓ (๔), ๗๘, ๑๔๘, ๑๕๗ ขณะที่ฟ้องนั้นผู้เสียหายยังไม่ถึงแก่ความตาย ระหว่างพิจารณา เมื่อ

พนักงานสอบสวนแจ้งโจทก์ว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้วโจทก์จึงยื่นคำร้องขอแก้และเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้เสียหายถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทของจำเลย ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๓, ๑๖๔ บัญญัติว่า เมื่อมีเหตุอันสมควร โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ เมื่อขณะยื่นฟ้องผู้เสียหายยังไม่ถึงแก่ความตาย ย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่โจทก์จะฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต่อมาเมื่อโจทก์ทราบว่ามีผู้เสียหายถึงแก่ความตายอันเป็นผลโดยตรงซึ่งเกิดขึ้นจากการขับรถโดยประมาทของจำเลย และเป็นกรกระทำเดียวกันกับคำฟ้องเพียงแต่แก้ไขผลของการกระทำที่ต่อเนื่องกันมาเช่นนี้ โจทก์ย่อมมีอำนาจขอแก้ฟ้องจากการกระทำผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส เป็นข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และขอแก้บทลงโทษจาก ป.อ. มาตรา ๓๐๐ เป็นมาตรา ๒๙๑ ได้ เพราะการแก้หรือเพิ่มเติมฐานความผิด ไม่ว่าจะทำในระยะใดระหว่างพิจารณาในศาลชั้นต้นมิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ ทั้งปรากฏตามสำนวนการสอบสวนที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ เรียกเข้ามาในสำนวนว่า พนักงานสอบสวนได้สอบสวนเพิ่มเติมในความผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายแล้วโดยมีรายงานการชันสูตรพลิกศพและบันทึกคำให้การแพทย์ผู้ตรวจรักษาผู้ตาย ซึ่งแพทย์ให้ความเห็นว่า ผู้ตายถึงแก่ความตายเนื่องจากภาวะหายใจล้มเหลวจากภาวะไขสันหลังบริเวณคอขาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางจราจร กระตุกหักทับเส้นประสาท

การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาให้จำเลยทราบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ เพื่อให้ผู้ต้องหาทราบว่ากรกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดและเพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงการกระทำของผู้ต้องหา ซึ่งเป็นความผิดนั้นโดยไม่ต้องแจ้งข้อหาทุกกระทงความผิด เมื่อแจ้งข้อหาอันเป็นหลักแห่งความผิดแล้วก็ไม่ต้องแจ้งข้อหาความผิดอันเกี่ยวพันกันด้วยอีกพนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจสอบสวนความผิดทุกข้อหาได้ เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดแล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบว่า กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัสตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ แล้ว แม้ไม่แจ้งข้อหาว่ากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนความผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าการสอบสวนความผิดข้อหาดังกล่าวแล้ว ทั้งเมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์แก้และเพิ่มเติมฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยซึ่งมีทนายความฟัง จำเลยให้การรับสารภาพเท่ากับจำเลยเข้าใจดีแล้ว คำร้องขอแก้และเพิ่มเติมฟ้องของโจทก์จึงไม่ทำให้จำเลยหลงต่อสู้อย่างนี้ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องในข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ ได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ